

היא יודעת שהילד יהיה בעל מום. לפני עומדת החלטה גורלית: להמשיך בהריון וללדת — או להפסיק את ההריון תוך סיכון עצמי?

כית והדתית של ראש-המחלקה בבית-החולים.

„כשאמר לנו שהחלטה בדינו אם להפיל, הרגשנו מעמסה אדירה. לא יכולנו להחליט. זה כמו לפסוע על חבל, כשמשני צדדיו פעורה תהום אפלה.“ אומרת אילנה. תינוקה הראשון של אילנה מת בשל מום בליבו. על תינוקה השני לא גזרו הרופאים גזר-דין מוות, אך הם נתנו לו סיכוי סביר להיות בעל מום-ליב. החלטה אם להפסיק את ההריון או לא נשארה לבסוף בידי ההורים. הם החליטו להמשיך, ושוב נולד תינוק שמת.

יש נשים שנכנסות להריון אחרי עקרות ממושכת, ולעובר יש מום קשה. מה אני יכול להגיד לאשה כזאת? שואל הפרופסור שרף. „אין ברירה, עם כל הכאב, אני חייב להגיד הכל. מצד שני — יש מיקרים גבוליים. לדוגמה, כאשר האבחנה היא עודף קטן של מים בראש. המשמעות יכולה להיות זניחה — או הרתי-אסון. במיקרים כאלה ההחלטה קשה במיוחד. אני אומר שיש חשש לפגיעה בעובר וההחלטה היא בידי המיטפחה.“

גם מנכ"ל משרד-הבריאות, דן מיכ"ל, נוקט באותה גישה. הוא איננו מכתוב כללים. הוא נותן את שיקול-הדעת בידי הרופא, שנותן אותו בידי המיטפחה.

„על-פי הכללים המקובלים במיקר צוע הרפואה, המישרד איננו מכתוב מדיניות, הרברים נתונים לשיקול-הדעת המיקצועי הרפואי.“ אומר מיכאלי.

איזו סיכונים!

ולרופא פרטי לא היה לי כסף, או המשכתי.

„אבל הרגשתי בתוכי שמשוה לא בסדר. הכל לא היה טוב מההתחלה, נאחס כזה. כשנולד התינוק, היתה לו מחלה, ואחרי חודש ימים הוא מת. קברתי אותו וישר חשבתי להיכנס שוב להריון, להביא משוה במקומו.“

„כל הסיפור הזה קירב אותי אל בעלי. אני בטוחה שהתינוק החדש יהיה בסדר. סתם אני יושבת פה כסיכונים הריון. כמו שהרגשתי אז לא טוב עם ההריון, עשיתי אני מרגישה טוב מאוד.“

חודשי ההריון אורכות לעובר יותר סכנות מאשר לאדם החי 70 שנה.“

ציפי כבר יודעת שיש לעובר שלה מום בלב. לא ברור אם הוא קל או מסוכן. הרופאים מתייעצים, היא נמ' צאת במעקב ועוברת כל הזמן בריקות. יתכן שאפשר יהיה לעשות לו ניתוח אחרי שיוולד ולתקן את המום. לא ברור.

ציפי יודעת שהיא רוצה ללדת את התינוק, אם יש לו סיכוי להיות. לא היא שתגדול את הסיכוי ממנו. היא רק קצת עצובה ובוכה בלילות. אין לה על זה שליטה.

סיפרו לה שלפני שנה גילו ברוט-שילד, אצל אחד העוברים, דופק איטי ומצבו הלך והיררר. בחודש השמיני ביצעו הרופאים וירון הריון, ועם הלידה עמד הכן צוות שהשתיל לו מייד קוצב לב, וכך הציל את חייו. זהו סוף טוב, היא חושבת.

חנה אינה מסכימה שזהו סוף טוב. „עדיף היה שלא יולד חי מאשר שיסבול כל החיים שלו עם קוצב-לב. אילו הייתי יודעת שאני עומדת ללדת ילד עם מום, הייתי תיכף ומייד מפילה. למה לסבול? כל-כך קל לעשות תינוק חדש.“

חנה נמנית עם קבוצת-סיכון, אחרי שקברה את תינוקה הראשון. „היחסים ביני ובין בעלי לא היו טובים, לא רציתי להיכנס להריון, אבל נכנסתי לבסוף להריון. רציתי מייד להפיל, אבל לא נתנו לי לעשות את זה בבית-החולים.“

„ברוך השם, נולד ילד!“

רבים סבורים שלאחר מתן פסק-הדין שחייב בפיצויים רופאה שעצתה גרמה ללידתו של תינוק בעל-מום (ראה מיסגרת), תיווצר בקרב הרופאים נטייה להימנע מלנקוט מערה מחייבת ולקחת על עצמם אחריות, היכולה לחזור אליהם כבומרנג. ההלכה הדתית, לעומת זאת, בניגוד לחוק, רואה את העובר ככדאנוש לכל דבר, ולפיה, הפלה דינה כדין רצח. אולם גם כאן יש מחלוקת. אומר הרב באקשי רורון, הרב הראשי הספרדי של חיפה: „השאלה היא באיזה מום מדובר ובאיזה מצב העובר.“

תהום אפלה

בתור הארוך למירפאה לנשים בעלות סיכון-הריון גבוה יושבות נשים המתמודדות עם השאלה: להפיל או לא להפיל? כמה מהן אולי תאלצנה להתמודד עם גידולו של ילד בעל-מום. מה אכזרי יותר: לדון ילד למוות או לחיים אומללים? האם להחיות עובר שיש סיכוי שהוא בעל-מום, או להניח לו לגווע? שאלות של חיים ומוות, הטענות חומר-נפץ ריגשי. ההורים, שעליהם מוטלת לפתע מלאו כובדה של אחריות חדשה, צריכים לחפש את התשובה בעצמם. התשרי בה תלויה לפעמים במירת מעורבותו של הרופא, בדרך שבה הוא מציג את חומרת-הסיכון, בהשקפת עולמו הער-

הפכה להיות בעלת אמונות טפלות. היא נוקשת על עץ בכל הודמנות, נושאת קמע נגד עין הרע ומבקרת את הקבר של אביה המנוח לעיתים קרובות.

הסיכוי שיוולד לה ילד בעל-מום הוא עדיין מיעורי, אבל טרם נולד הרופא שיכטיח לה כמאת האחווים כי הוא לא יהיה כזה.

„קל לעשות תינוק חדש!“

פרוססור מרדכי שרף, מנהל המחלקה לנשים וילדות בבית-החולים רוטשילד, קובע: „בתישעת

ענת, ציפי וחנה יושבות להן זו על ספסל-עץ במיסדרון בבית-החולים רמב"ם בחיפה. ענת היא מורה לסיפרות, רוזה, בלונדית, נאה; ציפי היא רתית שתרחררת בעלת עיניים עצובות; וחנה היא צעירה מאור, עובדת בכירה. אין ביניהן שום דבר משותף מלבד חודשים אחדים של סיט מתמשך, של אי-ודאות על רקע כרסן התופחת, על רקע השאלה הרתי-גורל הרודפת אחריהן: האם יולד התינוק בריא? „אפילו אי-אפשר לעשן, כדי להרגיע את העצבים. זה מסכן את התינוק, איזה סיט!“

עין יחידה בקידמת המצח

הן לא הפסיקו את ההריון, למרות העובדה שיש להן סיבות לחשוש. הן נחרו לחכות, לרחות את ההחלטה על הפסקת-ההריון מאוחר ככל האפשר.

בחודשים הראשונים של ההריון דיממה ענת פעמים אחדות דימומים ממושכים. זה הכניס אותה לקבוצת הנשים בעלות סיכון-הריון גבוה. מאז היא קוראת באופן כפייתי כל פירסום שהיא נתקלת בו על סיכונים-הריון ומרימים בעוברים.

היא יודעת שיש מומים כמו הופעת גרב, והיא יודעת שניתן לתקנו על-ידי ניתוח. היא יודעת שקיים מום מיפי-לצתי נדיר ביותר, של הופעת עין יחידה בקידמת המצח, וקיימים מומים פחות נדירים כמו שסע בחך, מומים בלב, פגמים במוח, שיתוק מלידה.

אבל היא יודעת שאלה הם פגמים תורשתיים, ברר-כלל, לא בגלל מרימים כאלה היא נכנסה לקבוצת-הסיכון. מדימום ממושך יכולה להיגרם אנמיה, ואולי ליקוי בהתפתחות, שאלוהים ישמור. היא אינה רתית, אבל כרגע זה היא איננה יכולה לעשות דבר כדי להרגיע את חששותיה, רק להתפלל לאלוהים, שישמור.

וככלל, בחודשים האחרונים היא

בתישעת חודשי ההריון אורבות לעובר יותר סכנות מאשר לאדם החי 70 שנה,